

Repolan Haukkasaari

Helmi Helminen keräsi tiedot taloista vuonna 1941

Viime syksynä Kulttuurien museossa Helsingissä oli poikkeuksellisen hieno Rajantakaista Karjalaa ja sen historiaa esittelevä näyttely. Suuren suosion saavuttaneen näyttelyn laajaan esineistöön sisältyi useita Helmi Helminen Repolan Haukkasaaresta 6.10.–18.11.1941 Kansallismuseolle keräämiä esineitä.

Keruumatkan päiväkirja on julkaistu näyttelyn julkaisussa Rajantakaista Karjalaa. (Toimittaja Ildikó Lehtinen. Julkaisija Kulttuurien museo 2008).

Haukkasaaren kylä oli evakuoitu vakinaisista asukkaista heinäkuussa 1941, mistä syystä keruumatkan aikaiset muistiinpanot ovat joidenkin talojen osalta puutteelliset tai virheelliset. Talot nimettiin useimmiten niiden entisten omistajien mukaan ja kylässä asui useita samannimiisiä, esim. Feodor Pottosia oli useassa sukupolvessa.

Helmi Helminen kertoo Haukkasaaresta olleen vain Pottosia ja Kanasia, mutta sinne oli avioliiton kautta tullut myöskin Sakkusia jo 1900-luvun alussa.

Haukkasaaren talot

1. Feodor Pottonen I. Parta-Pottonen

Päiväkirjan viitteessä (viite 84, s. 122) sanotaan virheellisesti "Parta-Pottosen" talon kuuluneen toimeenpanevan komitean valtuutettu Feodor Jehkimänpoika Pottoselle (1893–1942?), vaikka kyseessä oli hänen samanniminen setänsä Feodor Davidinpoika Pottonen (syntynyt vuonna 1871).

Talo oli alkujaan David Jehkimänpoika Pottosen (1838–1918) perheen asuinpaikka Konnuniemi, joka oli rakennettu noin vuonna 1898 ja laajennettu vuonna 1912.

Davidin poikien Jehkimän (1863–1944) ja Iivanan (1884–1954) rakennettua perheilleen omat talot Haukkasaaren Konnuniemen kantataloon jäi asumaan Feodor Davidinpoika Pottonen. Talo jäi tyhjäksi kun Feodor D. Pottonen karkotettiin perheineen Siperiaan.

Päiväkirjassa (s. 95) mainittu Haukkasaaren Sissonniemestä Repolan kirkolle Mauranniemeen siirretty talo kuului vuoden 1922 alussa Suomeen pakolaisena siirtyneelle Jehkimä Davidinpoika Pottoselle. Rakennus oli myöhemmin sairaalana. Nykyisin siinä asuu kolme perhettä.

2. Kondratta Pottonen

Kondratta Jehkimänpoika Pottosen (1844–1918) talo sijaitsi alkujaan yhteismetsän laidassa Haukkasaaren länsiosassa. Talon palettua hän rakensi uuden Hörtsäsien rantaan. Sen isäntinä Kondrattan jälkeen ovat olleet Feodor Kondrattanpoika Pottonen (1881–1943) ja Feodor Feodorinpoika Pottonen (1911–1997). Talo on nykyisin edesmenneen Feodor Feodorinpoika Pottosen lasten hallussa.

3. Prokko Pottonen

Prokko Hilipänpoika Pottosen (syntynyt 1886) ensimmäinen puoliso oli Paro Kanananen (1893–1904), toinen puoliso Aleksandra Lehmänen (syntynyt 1870). Prokon lapset olivat Stepan (syntynyt 1882), Feodor (syntynyt 1907) ja Katri (syntynyt 1919).

Päiväkirjassa mainitaan Haukkasaaren tuulimyllyn kuuluneen Prokolle. Vuonna 1886 rakennettu mylly palveli koko kylän asukkaita mutta se kuului Feodor D. Pottoselle. Tuulimylly on sittemmin siirretty Kižin museoalueelle.

Prokon saunan lähellä ollut paja (maininta sivulla 98) oli alkujaan David Jehkimänpoika Pottosen ja kuului myöskin Feodor D. Pottosen taloon.

4. Anni Pottonen

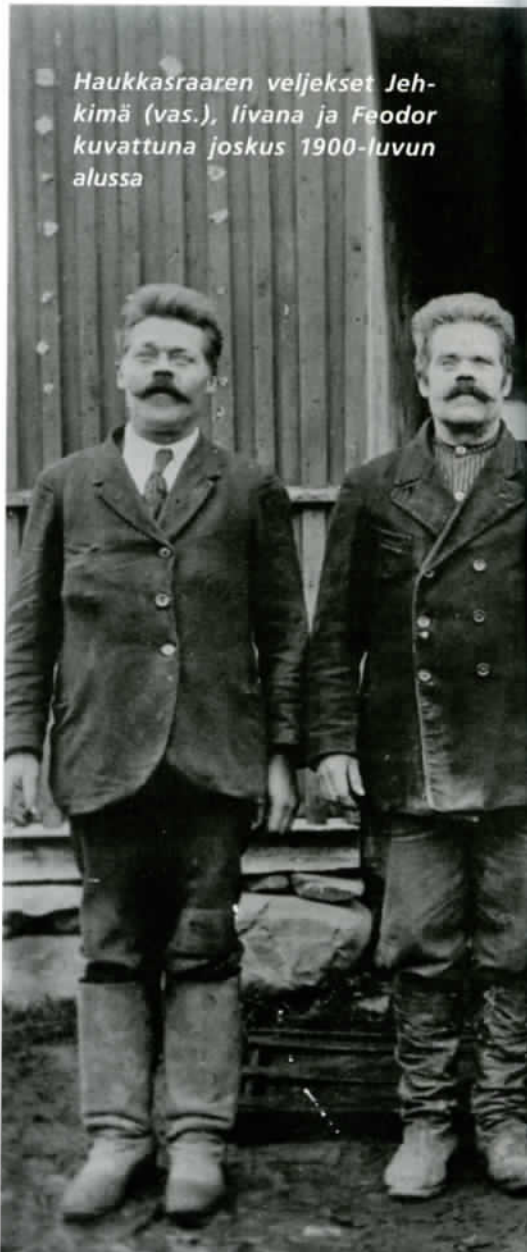
Anni Pottosen (os. Karhu, syntynyt 1890) talo sijaitsee Haukkasaaren kylässä Likosaaren puolella. Talon rakentanut Annin puoliso Konsta Hilipänpoika Pottonen katosi sodassa vuonna 1914 ja talo jäi keskeneräiseksi. Anni asui talossa kolmen poikansa Aleksanterin, Nikolain ja Iivanan kanssa, sen jälkeen siinä asui Iivana Konstanpoika Pottonen (1911–

1994). Talo on nykyisin Iivanan pojan Viktor Pottojevin (syntynyt 1959) hallussa.

5. Moissei Pottonen

Helmi Helminen kertoo, että Moissein talosta oli pirtti purettu, eikä se ollut enää asuttavassa kunnossa.

Moissei Hilipänpoika Pottosella (synty-

Haukkasaaren veljekset Jehkimä (vas.), Iivana ja Feodor kuvattuna joskus 1900-luvun alussa

Prokko Pottosen talon pihapiiriin kuului lisäksi tuulimylly ja paja. Kuva: Museovirasto.

nyt 1882) ja hänen puolisoillaan Olgalla (syntynyt 1895) oli yksi tytär Nadja (syntynyt 1928).

Nadja avioitui valkovenäläisen Andrei Burakevitšin kanssa. Heillä ei ollut lapsia.

6. Karppa

Päiväkirjasta saa virheellisen käsityksen, että myös Karppa oli Pottosia (s.95). Kiimanvaarasta kotoisin ollut Karppa oli kuitenkin Sakkusen sukua. Hän meni kotivävyksi Haukkasaareen avioituen Iro Kanasen kanssa. Karpan lapset olivat Yrjö, Risto ja Timo. Karpan talo oli nimeltään Lapinniemi.

7. Jyrki Kananen

Karppa Sakkusen naapurina asunut Jyrki Kananen oli liivana Kanasen I. "Kana-liivanan" poika. Jyrkin sisaret Tanja ja Maria asuivat Haukkasaarella vielä 1960-luvulla.

Repolan Haukkasaaren maisemaa 2000-luvulla värittävät sininen vesi, vihreät niityt ja ruskeat hirsiseinät.

Edellä olevat täsmennykset perustuvat lukuisiin Haukkasaarelaisen Pottosen suvun jäsenten haastatteluihin ja käyn-teihini kylässä.

HEIKKI PALASKARI

Repolan Haukkasaarella vuonna 1904 syntyneen Jussi Jehkimänpoika Pottosen poika